

BUDA-PESTA

1 Octomvre st. v.
13 Octomvre st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.

Redactiunea: strad'a arbo-
relui verde nr. 12.

Nr. 74.

ANULU XIV.
1878.

Pretuliu pe unu anu 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$ de
anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Români'a 2 galbeni.

Poetulu ultimu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj — De Anastasiu Grün. —

„Poeti, când veti fi ôre
De lira obositi?
Stravechiulu eternu cântecu
Când veti cá sè-lu finiti?

Alu copiei cornu mare
Nu s'a mai desiertatu?
Multîmea de isvôre
Si flori nu s'a uscatu?“

Pân' sórele pe bolta
Mai trece lucitoru
Si-unu omu înca spre caru-i
Privesce-ardiându de doru;

Pân' vijelii turbate
Negrescu, ceriulu, tunându,
Si-o ânima mai bate,
De-alu lor glasu tremurându;

Pân' dupa reci fortune
Suride-unu curcubeu,
Si mai sânt înca 'n lume,
Ânimi, ce pace vreu;

Pân' eterulu cu stele
E nôptea semenatu,
Si-unu omu mai sci, prin ele
Pe ceriu ce-i însemnatu;

Pân' lun'a mai lugesce,
Si-unu sinu mai simte doru;

Pân' codrulu mai sioptesce
Si-umbresce-unu caletoru;

Pân' lunc'a înverdiëscu,
Si rosele 'nflorescu;
Pân' e surisu pe buze,
Si 'n ochi unu focu cerescu;

Pân' jalnice morminte
Sub sóre vor mai fi,
Si-unu ochiu va mai sci plânge,
Si-unu sinu a se sdrobi:

Domni-va pân'atunce
Divin'a Poesia,
Si 'n urm'a ei pasi-veti
Cântându cu veselîa.

Si totu cântându cu dulce
Va trece-odata 'n cetu
Ultimulu omu din lume,
Fiindu si-ultimu poetu.

În mani Domnulu mai tine
Adi lumea ce-a creatu;
Cá pe-o frumósá flóre
De care-i încântatu.

Când asta flóre mare
S'a vescedi pe rându,
Si sori, pamënturi, trece-oru,
Cá pravu de flóre, 'n vântu.

Atunci, de-aveti placere,
Ne puneti întrebare:
Stravechiulu eternu cântecu
Nu s'a mai finitu óre?

Petru Dulfu.

B o i i.

(Datine si credintie române.)

(Urmare.)

Într'o balada poporala din colecția mea
aflu urmatórele dóue versuri:

Nóue cirede de vaci
Tóte cu vitiei alaci.¹²⁾

Nu sciu déca adj. „alaci“ din versulu din
urma se referesce la colórea perului, séu póte
cà vine dela „alacer-cris-e“, care însemnéza:
vioiu, sprintenu, desceptu.

Rujanu, unu bou, acarui peru aduce în
colórea *rujei*, adeca cam rosiu-întunecatu.¹³⁾
Bujoru si *Bujorelu*, numele unui bou acarui
peru e rosiu-caramidiu, séu în colórea plantei
bujorulu. *Busuiocu*, dela planta *busuiocu*. *Tran-*
dafiriu, dupa numele *trandafirului*. *Cimbru*, dela
plant'a *cimbru*. *Calaperu*, dela plant'a *calaperu*.

Dupa alte semne:

Bourénu. Deosebitu cà numele acest'a de
bou este fórté usitatu la poporulu românu din

¹²⁾ Poesii pop. rom. tom. I. Balade. Cernauti
1873 pag. 124.

¹³⁾ Despre numele acest'a sè se védz si articu-
lulu despre *vaci*.

Maritata si totusi fara barbatu.

— Romanu americanu, de Mrs. May Agnes Fleming. —

(Urmare.)

— Tu vedi bine, — continuà fetit'ia, fàra a ob-
servà intrerumperea, — pentru ce tinerulu Guido e
favoritulu Lordului. Elu sémena acelei femei, pe care
o iubiá tatalui seu; iér tinerulu Emilu sémena aceleia,
pe care elu o uria. Acést'a e destulu de logicu; nu-
i asiá? Tinerulu Emilu e în adeveru frumosu, înse ti-
nerulu Guido — o Rosanno! Tinerulu Guido e unu
ângeru!

Si Polly fugi. fàra de a avé timpu Rosanna a dá
cuvêntu espectoratiunii sale.

— Întaresce-mi bine hain'a, Rosanno, — dîse
ea în fuga, — nu crutiá întarelele. Eu me ducu la
Ulrich.

Asemenea unui desfrênatu sariá ea pe trepte în
sus, sarindu câte trei trepte odata si fluera din tóta
ânim'a. Erá una din acele îndatinári, cari o necasiea
fórté pe Rosanna, si care totusi nu o putea desrade-
ciná din ea.

Atelierulu lui Ulrich erá o chilia spaçioasa, ase-
menea acelei din Half-Moon-Terrace. Elu erá totu
acela, si o iubiá multu. Ea îlu torturá, îlu tiranisá
si-lu admirá, cá o sora mai tinera preferita. Elu o în-

Bucovin'a, se amintesce despre dênsulu inca si
'n balada poporala „Movil'a lui Burcelu.“

Hai, ho, tîa, ho Bourénu
Trage bras'da pe taposianu.¹⁴⁾

Apoi si 'n colindele „Plugusiorului“ din
sér'a St. Vasile citate mai sus:

Plugulu badii în 12 boi,
Bou bourei . . .

Talasanu si *Bodianu*. Déca doi boi din-
tr'o parechia se 'ntêmpla cà sînt asiá de bine
potriviti atátu la faptur'a corpului, a capului,
a córnelor, câtu si la colórea perului, apoi spre
destingere se numesce unulu „talasanu“, iéra
celalaltu „bodianu.“

Ursila, numele unui bou, acarui frunte e
lata si la peru negru. *Ciobanu*, unu bou, care
ca vitielu a crescutu mai multu pintre oi.
Chesielu, unu bou, la care ochii sînt vioi si
óchesi. *Taurénu*, numele unui bou, care e voi-
nicu cá unu tauru, avêndu totodata si colórea
perului cá la tauri. *Cercelu*; presupunu cà nu-
mirea acést'a sè dà boilor, cari, cá si o séma
de oi si porci, vor fi avêndu cercei la gru-
madiu. *Butiurénu*. Nu sciu din ce cauza se nu-
mesce asiá.

Pe lânga aceste numiri mai sînt de a-
dau su inca si cele ce se afla în respunsurile
de mai sus, precum: *Bunila*, *Boianu*, *Vénetu*,
Olténu, *Lucianu*, *Burila*, *Ciurila*, *Saradianu*, *Su-*

¹⁴⁾ V. Alecsandri. Poesii pop. rom. Bucuresci.
1866 p. 167.

vetiase a desemná, a fluera, a veslui, a calari, — si
ori ce cugetá, lucrá si vorbiá ea, i placea lui
Ulrich.

— Ai auditu tu deja, — strigà Polly, deschi-
diêndu repede us'a, — scii tu despre festivitetea din
Montalien Priory?

— Da, — respunse indiferentu Mr. Mason; ce-i
pasá lui de unele cá aceste ale lumei?

— Si eu mergu la acea festivitete, Ulrich, si
fiind cà e ântâile balu ce-lu cercetezu, ar trebui sè
areti ceva interesare si nu se lucredi mai departe in-
diferentu.

— Fii întielépta, Polly; potu eu si lucrá si sè
nu fii indiferentu. Tu voiesci dara sè-ti faci debuta-
tiunea, ce dîce Rosanna la ast'a?

— Rosanna considera balurile de o cale spre
iadu, totusi înse îmi prepara rochi'a.

— Ce fiantia întielépta esti tu Polly! — i dîse
Ulrich admirându-o. Mi-ar placé sè sciu si eu cá tine
sè tractezu cu Rosanna. Sositu-a deja domnimea?

— Da; Lordulu Montalien sosi cu fiii sei, Mr.
Fane, Miss Diana Hutton, Sir Hugo si Lady Char-
teris cu fiic'a lor Mathilda.

Mr. Mason zugravia chiar atunci niste raze de
lumini purpurie în orisontulu tabloului seu, si pene-

roniu, Golumbu, Marutia, Bijanu si Bolenu.¹⁵⁾

III.

Numele boilor dupa etate în limbajulu poporului român din Bucovin'a e urmatoriu:

Vitielu, si *Vitielusiu*, când suge la ma-sa. *Boutiu*, dupa ce a întiercatu. *Mânzatu*, dupa ce a trecut peste-unu anu. *Juncu* si *Juncuti*, când e de doi ani. *Juncanasiu* si *juncanu*, când e bunu de injugatu. *Bou*, de la patru ani înainte. *Buhaesiu*, vitielu remasu nentorsu. *Rancalau*, unu vitielu, care nu e bine întorsu, si prin urmare nu e nici *bou* nici *tauru*. Acést'a numire credu că vine de-acolo pentru că acestu soi de boi fórte multu „rancaluescu“, adeca ragu asurditoru, striga. *Rancau*, între rancalau si buhailu, acarui peru înse aduce în colórea perului buhailor. *Buhailu*, bou nentorsu, numitu altmintrelea si *tauru*. Numirea prima se 'ntrebuintieza mai cu séma de Români din Bucovin'a si Moldov'a. Este si o pasere, care cá co-

¹⁵⁾ Trebuie sè notezu aice spre sciinti'a cetitorilor, că afara de cele 13 numiri din urma, precum si afara de *Chesiclu*, *Martioniu*, si *Trandafiriu*, tóte celelalte exista la Români din Bucovin'a si eu, cea mai mare parte dintr'ensele, le-am auditu în *Hisiiesci*, satulu meu natalu. Póte că prin alte sate din Bucovin'a se vor fi aflându si aceste din urma, precum de buna séma si mai multe altele, înse mie pâna acum a nu-mi sînt cunoscute.

lulu deodata cadîu din mân'a sa si i stricà lucrulu ce-lu costà multa ostenéla.

— Sir Hugo si Lady Charteris, — repeti elu inspaimântatu.

Patru-spre-diece ani nu a auditu elu numele acestora, si acum resunara ele de pe buzele ei.

— Da; ce me privesci astfel, Ulrich! Nu cunosci tu pe Sir Hugo si Lady Charteris?

Mr. Mason oftà adâncu si-si privi tabloulu.

— Ce necasu! Mi-am stricatu totu lucrulu din diu'a acést'a. Nu, eu nu cunosc pe Sir Hugo si Lady Charteris, numele îmi sînt cunoscute. Si ei vor fi de fația? Tu înse nu vei vedé chiar nimica de atâtea domnime.

— Cugeti tu? Eu înse îti spunu, că domnii si damele nobile vor jocà cu óspetii chiamati. O! Ulrich, de ce nu m'am nascutu dama, séu celu puçinu intr'o tíera, unde seraculu e asemenea cu avutulu.

— Nu exista o astfel de tíera, fic'a mea.

— Sè me fîu nascutu în Americ'a! Acolo e egalitate, acolo copilulu dela jurnalistica póte ajunge presiedinte. Ce ajunge înse atâtea vorba, — continuà ea cu pasiune, — eu sîm Polly Mason, si nu voiu fi alta în tóta viétia mea.

— Fía dara, princessa, cá sè te mariti dupa unu atare.

pilu am auditu că se chiama „buhailu de balta.“ „Buhailu“ se numesce înca si unu instrumentu. Dar despre acést'a numire sè se véda mai pe largu articulele nóstre intitulate „Plugusiorulu“ si „Instrumentele musicale.“

Copiilor ce plângu tare si uritu li se spunu că „buhaluescu.“

Buga, însemnéza atât'a câtu *buhailu* séu *tauru*. Numirea acést'a o 'ntimpinàmu si 'n poesii'a poporala,¹⁶⁾ precum si 'n vr'o câte-va cimilituri. Éta de esemplu o cimilitura:

Rage *Buga* 'ntre hotara
Si s'aude-a nou'a tíera.¹⁷⁾

IV.

Éta peste o suta de numiri numai de boi asià dupa cum le 'ntrebuintieza poporulu român. Înse eu nu potu dice, că Români ar avé numai atâte. Sînt siguru că înca fórte multe vor fi mai esistându atátu în Bucovin'a, câtu si în celelalte provincii române, despre cari eu nu am cunoscintia.

Ce se atinge de sentinti'a dlui G. Popu, care suna:

„M'am miratu si me miru multu asupra

¹⁶⁾ Poesii pop. rom. tom. I. Balade, adunate de mine. Cernauti 1873 pag. 59.

¹⁷⁾ Însemnéza „*clopotulu*.“ — În mônastirea Putnei din Bucovin'a se afla unu clopotu înca de pe timpulu lui Stefanu celu mare, fundatoriulu mônastirei acesteia, care póta numele de „*Buga*“ Mi se pare că e celu mai mare clopotu dela acést'a mônastire.

Polly se uita la elu suridiëndu.

— Cum ar fi óre, déca veru unulu din domnii nobili s'aru amorisà în mine? Jané Eyre nu a fost frumósa si s'a maritatu dupa Lordulu Rochester. Ulrich, eu îti spunu, Guido Carls court e graçiosu, e mai frumosu si decâtu Lordulu Byron, si eu mi-am si perdutu ànim'a de jumatate. Ulrich, vino dupa mine dupa teatru, balulu nu se va finí pâna dupa mediulu noptii. Adío, dupa ce me voiu îmbracá, voiu veni ié-rasi, sè me vedi!

Ea se îndepartà, si Ulrich remase singuru. Razele sórelui luciau pe tablou, iér elu privià afara confusu. A sositu dara momentulu, de care elu de multu s'a temutu? Lady Charteris traiesce si înca astadi o sè-si véda fic'a. Nici o epistola nu a sositu vr'odata la Half-Moon-Terrace. Erà ea sumétia si fàra ànima? Perdutu-a ea tóta interessarea de acea copila, ce a dat'o óre când unui strainu? Óre cunósce-va ea ié-rasi pe Polly? Aduce-si va aminte de numele ei? séu uitatu-a ea si pe acela, caruia i-a datu óre-când pe acea copila? Óre rapí-i-va ea la revedere pe Polly séu —

Ié-rasi se ivi tiner'a fetitiã la usia. Mai bine de o óra trecù de când s'a departatu ea dela elu, si elu nici cà observà. A perde pe princes'a! Ensusi cugelutulu îlu torturà.

Ea se ivi în o haina simpla alba cu rose în vuc-

acestei întrebări, pentru acareii deslegare pâna acuma eu unulu nici prin cetire, nici tradițiune din gur'a poporului nostru, ori câtu am cercatu si am întrebatu n'am datu de nici unu isvoru" — ¹⁸⁾)

sînceru s'o marturisescu, că asiá-si dela începutu cum am cetit'o mi s'a parutu, că e cam pré pripita. Apoi si dlui Dragomiru nu i-a pré venitu la socotéla. Éta cum se esprima dsa în privinti'a acést'a :

„Acea a dis'o pré multu si dlu E. Popu, că dînsulu pe unde a âmblatu prin tíer'a Ungurésca si prin Ardélu, totu numai nume unguresci a auditu dându-se vitelor.“ ¹⁹⁾)

Dováda cumca sentintí a dlui Popu e cam pré pripita sînt nu numai numirele aduse de „Observatoriulu“ si dnii I. Ionu si S. Dragomiru, ci înca si vr'o câte-va audite de mine pe când petrecui scurtu timpu cá studinte la gimnasiurile române din Naseudu, Blasíu si Beiusíu. Afara de-acést'a, dupa cum am vedíutu si mai sus, póte-se ori si cine 'ncredintiá că si prin unele cărți dâmu câte peste unu nume de vite.

Românii cultivatori de vite din Ungari'a si Ardélu trebuesè aiba numiri românesci pentru vitele lor cá si fratii lor din Bucovin'a si Români'a.

Am dis'o înse si-o mai repetíescu înca

¹⁸⁾ „Sîedietórea“, nr 6, pag. 44.

¹⁹⁾ Idem nr. 8. pag. 61.

lele ei auríe. Asiá statea, cá o visiune graçioasa, undulata de lumin'a sórelui de séra.

— Ulrich, cum me gasesci?

Suspinele oprimate i s'guduiau fiintí'a lui puternica, si momentanu dóue braçie moli i cuprinsera grumadii lui.

Sè remânu acasa Ulrich? Pentru ce nu mi-ai spusu tu îndata, déca nu ti-a fost voi'a sè mergu?

— Mergi numai la balu, fic'a mea, — respunse elu, apucându-i mân'a, — petreceti, si Ddieu sè te binecuvinte în tóte positiunile vietii tale. Dupa teatru voiu veni dupa tine.

— În adeveru nu-ti e voi'a sè mergu la balu? Rosanna e în contra, ea înse nu sufere nici o petrecere si nu e patron'a drepturilor junimei; déca voiesci sè remânu acasa, eu me desbracu.

— Eu voiescu sè mergi, fic'a mea, si acum te dû, cá sè continuu a lucrà.

— Ddieu sè te scutéscu, — surise Polly si se îndepartà.

Ulrich în diu'a acea nu mai lucrà. Cá farmecatu sîedea elu lângu stativa. Óre conturbá-i-va ea înca odata vietí'a lui cea liniscita? Óre cum se va fini convenirea ambelor?

Sórele se plecà spre apusu, când Rosanna pasi palida si iritata în chillá.

odata, că fia-care din noi, fia-care Românu învetiatu sè-si deie putína silintía si sè adune totu ce se afla respânditu prin poporu, ce compune tesaurulu seu literaru. Numai în acestu modu si cu puteri unite ne vom puté lamurí în fórté multe privintie; numai asiá vom puté aretá inamicilor nostri, că sîntemu de vitá româna.

Se 'ntréba mai departe dlu Popu :

„De unde vine óre că pe unde a âmblatu dsa prin Ungari'a si Ardélu, totu numai nume unguresci a auditu dându-se vitelor?“

La acést'a întrebare dlu Dragomiru fórté bine îi respunde când dice:

„Dlui a âmblatu de siguru pe locuri de-acelea, unde Românii, mai multu séu mai puçinu, traiescu amestecati cu Ungurii si unde diabolésca iobagía a storsu multe dulceturi din sinulu si din inim'a poporului românu.“

„Ni-e cunoscutu tutur'a — urméza mai departe dlu Dragomiru, — că vit'a crescuta, când o cumpera omulu, remâne cu numele ce l'a avutu la vëndietoru. Românu crede, că déca schimba numele vitei, acést'a apoi móre. Déca dara unu Românu cumpera o vita dela unu Unguru, crescuta de acést'a, vitá remâne nesmintitu cu numele ungurescu.“

„Ungurii nu faceau asiá. Ei si vitele, cari le cumperau crescute de Români, nu le lasau cu nume românesci, — ci le tra-

— Ulrich, — díse ea cu voce slaba, — mie abiá acum îmi veni ceva aminte. Lady Charteris e în Montalien si o! Ulrich, Ulrich! Lady Charteris e mum'a Pollyei.

Capitulu II.

In Montalien Priory.

La trei si jumetate óre parasi Polly Mason cas'a într'o stare de fericire completa. Usíora cá capriór'a percurse ea strad'a de a lungulu : aerulu erá atátu de azuru, sórele atátu de auríu, insectele se mişcau atátu de voiós, si totu trecatorulu salutá suridiéndu pe tiner'a fetitia, care erá atátu de ferice si voiósa, în câtu fâra de voia fia-care trebuia sè se bucure împreuna cu dîns'a.

Tóte visurile ei erau aprópe de realizare : sè védiá fiintíele celebre a celor clase de ómeni de rangu înaltu în sufletu si trupu; se védiá pe acei muritori de trei ori fericiti, acarora întrég'a esistintía se concentrédiá în totu felulu de bucuríi si desfétari, cari în noptile lungi ale iernei nici odata n'au cârpitu ciorapi, nici odata n'au spelatu o batista, séu dela negotioriu n'au adusu untu si óue.

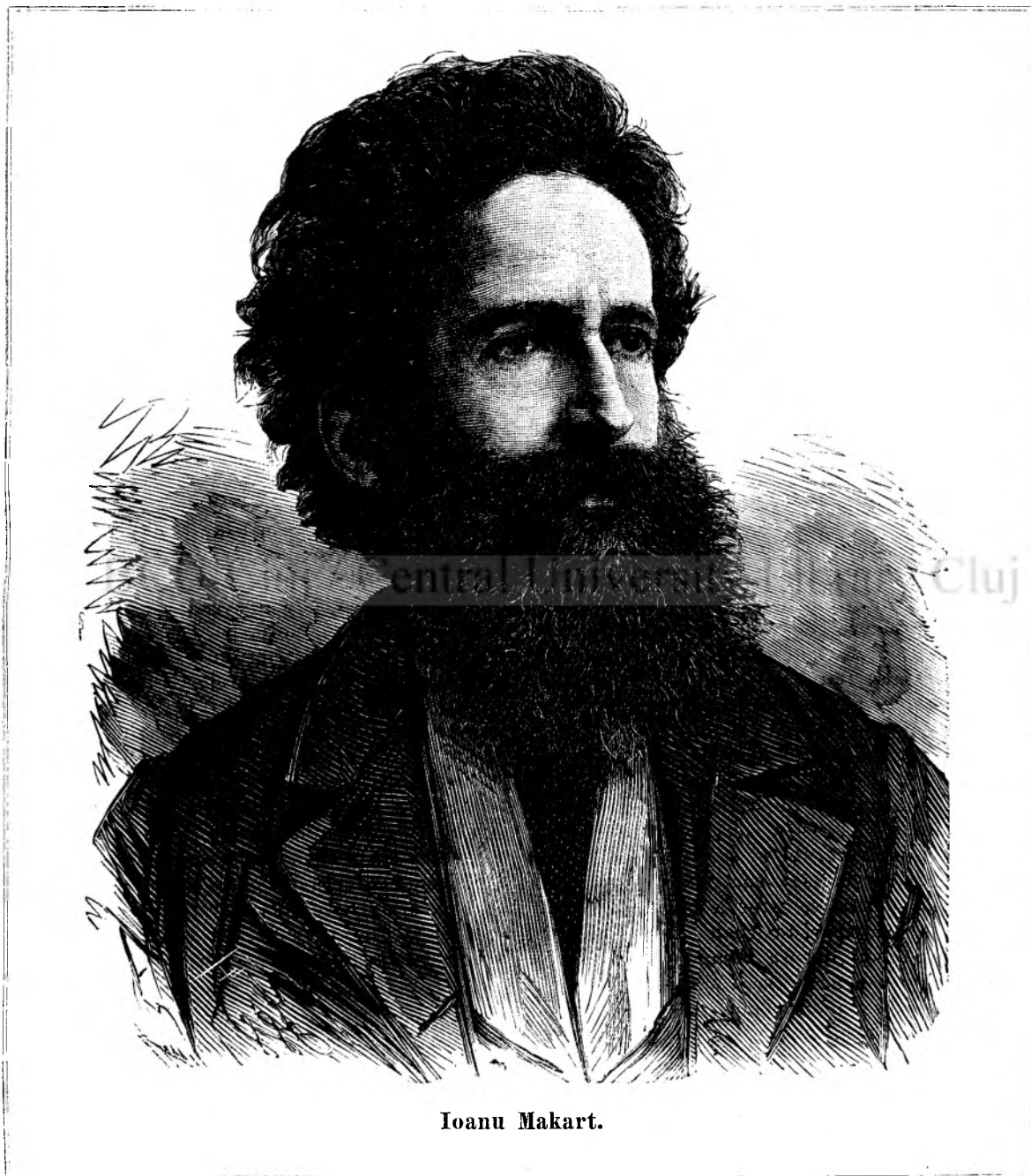
(Va urmá.)

duceau si le stramutau numai decâtu în Ungurîa.²⁰⁾

Acést'a datina si credinția a Românilor din Ardélu esista tocm'a asiá si la Români din Bucovin'a. Nici odata unu Românu de-ai-acea nu se va porni dela orasiu cu vit'a cumperata pâna ce nu va întrebá mai ântâiu pe vên-

trebue sè deie cumperatorului si funi'a cu care sînt boii prinsi.

Cumca Români au împrumutatu în decursulu anilor si mai împrumuta inca pâna si în diu'a de astadi multe de tóte dela strâini, e unu lucru pré invederatu; inse totu atâtu de invederatu e si aceea cà si alte popó-

Ioanu Makart.

dietoru „cum o chiama“; éra déca cumpera o parchia de boi, care bou e de càtra omu, care din brasda si cum se chiama?

Asemene e datina la Români din Bucovin'a, cá vëndiêndu unulu o parchia de boi

re au împrumutatu fórté multe dela Români cu cari dènsii avura sórtea de-a convietîi si-a veni în atingere.

(Va urmá.)

S. Fl. Marianu.

²⁰⁾ „Siedietóra nr. 8, pag. 61.

S A L O N U :

Calindarul septemanei.

Dumin.	1 13	F. 17 d. R. 2 Luc. acop. Maic.
Luni	2 14	s. st. m. Ciprian, s. m. Iustina.
Marti	3 15	s. st. m. Dionisiu Areop.
Mercuri	4 16	s. st. m. Ieroteiu, s. m. Petru.
Joi	5 17	ss. mm. Caritina, Mamelcta.
Vineri	6 18	s. ap. Toma, s. m. Erotiida.
Samb.	7 19	ss. mm. Sergiu, Vachu, Iuljan.

Societatea academica româna.

Bucuresci 16/28 septemvre.

Siedinti'a dela 5/17 sept. Se comunica, că dlu Ilarion Pușcariu, protosincelu în Sibîiu, a tramisu Societății două esemplare din lucrarea sa : „Isagogia“ și trei broșure din „Foiti'a Telegrafului Român.“ Apoi membrii trecu în comisiuni și secțiuni.

Siedinti'a dela 6/18 sept. Se comunica o depesă a dlui N. Cretulescu, care anunță că nu crede să pōta vini în curēndu la sesiune. În comisiunea administrativă, lipsindu dnii Cretulescu și Ionescu, se alege dnii Aurelianu și Caragiăni. Se decide că cele 1818 esemplare complete din proiectulu de dictionariu și glossariu sē se dea în deplina proprietate a colaboratorilor în raportu cu lucrările lor, dupa repartitiunea următoare : 1020 ereditilor repausatului Massim, 330 dlui A. Tr. Laurianu, 100 dlui G. Baritiu, 50 dlui Hodosiu. Relativu la cererea dnei Massim, se admite propunerea facuta de dnii Maniu, Aurelianu și Sturdza : „a se luă 100 esemplare din dictionariu și glossariu cu rabatulu de 30 la suta, platibilu fără interessu în doi ani de dile dnei Massim.“

Siedinti'a dela 7/19 sept. Dlu Baritiu împartiesce niste manuscrite ale dlui Hintescu din Brasiovu, cari contīnu povesti populare române și unu tratatu despre Faun'a Transilvaniei; primele se dau secțiunii istorice, iēr tratatulu — secțiunii sciintielor naturale. Dlu Baritiu citește continuarea studiului seu : „Economia sociala și istoria civilizatiunii în Transilvania“; se va tipari în Anale. Dlu Odobescu citește memoriulu seu despre comun'a dela Noro-Cerkask, — care asemenea se va tipari în Anale. În fine dlu Sturdza citește unu memoriu asupra bibliografeii numismaticeii românesci; și acest'a se va publică în Anale.

Siedinti'a dela 9/21 sept. Se comunica o scrisore a dlui N. Cretulescu, prin care tramite 16 esemplare din opulu seu : „Anatomia descriptiva, — apoi membrii, nefīndu în numeru completu spre a putē luă decisiuni, se împartu în comisiuni.

Siedinti'a dela 11/23 sept. Se primescu mai multe daruri de carti, dela dnii V. A. Urechia, Comsia, Z. Antinescu, și D. Sturdza.

Siedinti'a dela 12/24 sept. La propunerea dlui D. Sturdza se decide, că prin delegatiune sē se cēra dela ministrulu respectivu a tramite Societății medalii'a independintiei și tōte decoratiunile române, spre a se completă colectiunea de medalie și monete a Societății. Relativu la cuperarea bibliotecii repausa-

tului A. Papiu Ilarianu, se decide că Societatea s'o primēasca în proprietatea sa, cu următoarele condițiuni : „1. Societatea va dispune, prin delegatiunea sa, ridicarea unui monumentu asupra mormētului lui A. Papiu Ilarianu, monumentu demnu de viētr'a repausatului. Spre acestu scopu se va elocă în budgetulu seu pe anlu 1878—79 sum'a de 5800 lei. 2. Pe lângă acest'a Societatea dă ereditilor lui A. Papiu Ilarianu că ecivalentu inca o suma de 1200 lei, care asemenea se va trece în budgetulu Societății pe anlu mai sus dīsu.“ În fine se împartiesce, că dlu I. cav. de Pușcariu a tramisu două esemplare din opulu seu „Consideratiuni asupra timpului și spaciului.“

Siedinti'a dela 13/25 sept. Se citește raportulu comisiunii însărcinate a cercetă partea administrativa a raportului delegatiunii; Societatea aproba transactiunea facuta cu dlu Dobozki și recomānda comisiunii budgetare a o avē în vedere la elaborarea budgetului; totu odata multiamescē episcopului Melchisedec pentru manuscritele banului Varnav, Domnitorului pentru opulu „Histoire dela Céramique“, și fratilor și surorilor Hurmuzachi pentru portretele lui Eudocsiu și Alessandru Hurmuzachi. Se relatēza despre unele processe cari sūnt în curgere. În privinti'a revisiunii proiectului de dictionariu și glossariu, membrii comisiunii dau o relatiune, dar acest'a neconvēnindu cu parerile tuturor, comisiunea promite a vini cu unu raportu specialu.

Siedinti'a dela 14/26 sept. Se cetesce raportulu comisiunii însărcinate cu cercetarea probelor de traduceri din autorii latini; dupa debateri, se primesce propunerea comisiunii d'a respinge tōte traducerile. Dlu Gr. Stefanescu face o comunicare fōrte importanta despre o descoperire paleontologica : aflarea unei masele de Dinoter pe mosi'a Gaiceni, pe valea Berheciului, în districtulu Tecucului. În fine se decide a se tipari 3 din operele Cantemirane și anume : Vita Constantini Cantemiri, Colect. Orientalia și Istoria ieroglifica, pentru care s'a assignatu 6,500 lei.

Siedinti'a dela 15/27 sept. Presiedintele invita pe membrii comisiunii însărcinate a se pronunță pentru cea mai buna carte ce trebuie să capete premiulu Nasturel, sē se adune spre a se consultă. Siedinti'a se suspinde, și membrii comisiunii se retragu. Comisiunea lucrāndu pāna la 7 ore, siedinti'a nu s'a mai pututu redeschide. (Scirea ce primimu în momentele aceste ni spune, că nici o lucrare nu s'a gasitu vrednica de premiatu. Red.)

Ioanu Makart.

— La portretulu de pe pagin'a 472. —

În sgomotulu armelor nu trebuie să uitāmu nici musele. Dupa atātia generali, sē presintāmu publiculu nostru și portretulu unui pictoru.

Ioanu Makart, acestu pictoru, este o celebritate a secolului, care la espositiunea din Paris a cāstigatu unulu din cele d'antāiu premii.

Elu s'a nascutu la Salzburg în 1840. A studiatu în München la Piloty, iēr acuma siēde în Viena. Din tablourile sale mai renumite sūnt aceste : Amorette, — Pestisulu în Florentia, — Abundanti'a, — Catarina Cornaro.

Celu mai mare opu înse alu lui este „Intrarea

lui Carol V în Antwerpe“, acestu tablou multu criticatu, laudatu si în fine încununatu la espositiunea din Paris.

Acestu tablou espusu în Viena, a produsu cá pretiu de întrare sum'a de 13,000 fl.

Literatura si arti.

Dlu B. P. Hasdeu a începutu sê publice la Bucuresci o lucrare de mare însemnatate. Titlulu acesteia este: „Cuvente din betrâni“, limb'a româna vorbita între 1550—1600. Tomulu I. 1 volumu, 432 pagine în 8-avu mare. Dorimu cá dlu Hașdeu sê aiba sucursulu necessariu spre a putê continua prețios'a-i lucrare!

Tabloulu „Români'a Libera.“ La Bucuresci a aparutu unu tablou ce represinta Români'a libera. În acestu tablou interessantu, Români'a stă mândra si vesela, tînêndu într'o mâna stindardulu libertății, si radiemându-se cu cealalta pe umerulu unui dorobanțiu.

„Calindarul bunului econom“ pe anulu 1879, întocmitu de dnii D. Comșia si Eugen Brote, a esitu de sub tiparu la Sibiiu cu mai multe ilustratiuni intercalate în textu. Recomandâmu on. publicu acestu calindaru de interesu practicuu si bine compusuu. Prețulu e 45 cr., si se afla de vândiare la Ios. Drotleff et comp.

Dlu dr. Augustin Lauranu, preotu, a scosu de sub tipariu la Oradea-mare urmatorulu opu: „Crestinulu gr. c. deprinsu în legea sa“, manualu cateheticu si istoricuu pentru luminatorii poporului.“ Lasâmu competintilor a face critic'a acestei cărți; noi însemnâmu numai cá pretiulu ei este 1 fl. 20 cr., pe hârtia mai fina 1 fl. 30 cr., legata cu 20, 30, 50 cr. mai multu.

Teatrulu nationalu din Bucuresci. Societatea dramatica publica program'a stagiunii 1878—9. Între piesele ce se vor represintă gasimu si câteva originale, din cari înse unele s'au anunțiatu si în anulu trecutuu, totusi nu s'au jucatu. Directoru de scena e dlu M. Mateiu, între societari sê afla si dlu M. Pascaly.

Din operile principelui Dem. Cantemir, tiparite de Societatea academica româna, a esitu de sub tiparu tomulu V, cuprindîndu, partea I evenimentele Cantacuzenilor si Brancovenilor, — partea II Divanulu. Prețulu 3 franci.

„Chemi'a anorganica“ lucrata pe bas'a teoriilor mai nôue si întocmita pentru școlele medie de Iulianu Filipescu, prof. la școlele centrale rom. gr. or. în Brașiovu, a esitu de sub tipariu acolo. Prețulu 1 fl. 20 cr. v. a.

„Domnisiór'a Monte Christo“, romanu de Ch. Bernard Desrosne, a începutu sê apara în traducere româna de dlu I. S. Spartali în Bucuresci. Va esî în fascióre la 10, 20 si 30 ale fia-careia luni. Prețulu unei fascióre e 15 bani. Ori ce cerere sê se adreseze la traducătoru în strad'a Stirbei voda nr. 56.

Diuare nôue: „Vocea Dimbovitiei“, la Têrgoviste, — „Monitorulu anunțurilor“ la Bucuresci, în limb'a franceza, — „Democratulu“ la Ploesci.

Notitie scurte. Shakespeare se traduce si chinezesce. Dar românesce? — Renumituluu esteticu germanuu Vischer a terminatu unu romanu, celu d'ântâiu

ce dênsulu a scrisu. — Jules Simon va publicá o opera de dóue volume, întitulata: „Guvernulu dlui Thiers.“

Biserica si școlá.

Dlu Patriciu C. Dragalina, finindu cu successu studiile sale la seminariulu din Gotha în Thuringa, s'a numitu professoru la institutul pedagogicuu din Caransebesiu.

Parintele Chiriac dela muntele Atos, care a venitu la Bucuresci pentru cá sê adune cărți pentru bibliotec'a româna de acolo, a primitu o multîme de cărți dela diferiti particulari. Dênsulu a fost primitu si de Domnitorulu si Dómni'a la Sinaia. Augustii Suverani i-a daruitu 46 tabeluri si mai multe cărți.

Dlu Paulu Dunca, consiliariu gubernialuu în pensiune la Sibiiu, precum cetimu în „Gazet'a Transilvaniei“, a facutu pentru biserica si școl'a confesionala din Orșiova (protopopiatulu Reginulu sasescu) o donatiune de 2500 fl. în obligatiuni de statuu, care va fructificá în totu-de-una sum'a anuala de 105 fl., din care 85 fl. vor servi cá subventiune pentru învetiatorulu școlei, iéra 31 fl. vor întrá cá ajutoru în cass'a bisericei din acea comuna, unde s'a nascutu si generosulu donatoruu.

Monumentulu unui mitropolitu. Dilele trecute s'a terminatu în Clusiu monumentulu mitropolitulu gr. c. Atanasiu I. Angelu, si a fost dusu la Alba-Iulia unde zacu osemintele acelu archiereu. Monumentulu e din marmore suru si îngraditu cu gratii de feru. S'a facutu pe spesele Pr. SS. mitropolitu dr. Ioanu Vancea.

Dlu dr. Ioanu Urban Jarnic, professoru boemu, s'a abilitatu la universitatea din Viena cá docentu de filologia romanicá.

La Ritisioru, lângá Vêrsietiu, în 7 si 8 sept. cu mare pompa s'a sântitu școl'a nôua gr. or. Cá commissaru alu II. Sale parintelui episcopu Ioanu Popasu a asistatu dlu Ioanu Jonasiu. Dupa sântire urmâ banchetu.

Comisiunea administrativa a fundatiunii Siaguniane s'a întrunitu în dilele trecute într'o ședinția si a alesu în locul membrilor sei repausati de membri pe domnulu Coman Hambașian din Resinari, pe dlu parocu Daniil Némțiu din Saliste si pe dlu parocu Ioan Bobesiu din Boitã.

Școl'a profesionala din Iasi produce rezultate îmbucurátore. „Stafet'a“ scrie, cá primariulu din Iasi a hotaritu sê tramita în strainetate, spre a-si terminá studiulu, o a dóu'a eleva a numitei școle, care este sub conducerea Reuniunii femeilor române de acolo.

Ce e nou ?

Dela curti. Maj. Sa regele sambeta sér'a s'a rentorsu la Viena, de unde astadi iérasu va vini la Budapesta. — Maj Sa regin'a va merge la Praga spre a cercetá pe mostenitorulu de tronu.

Sciri personale. Archiducesa Gizella cu soțulu seu principele Leopold au sositu la Praga spre a cercetá pe frate-seu mostenitorulu de tronu. — Maresialulu Moltke s'a însânetosiatu. — Midhat pasia a sositu la Creta.

Ocupatiunea Bosniei e terminata! Aceste cuvinte le deposesieza Philipovicu, dupa ce trupele sale

au ocupatu — fără versare de sânge — si Visiegradulu. Se dice, că o parte din rezervisti se va rentorče acasa.

Cris'a ministeriale. Maiestatea Sa îperatulul si regele a primitu abdicerea cabinetului Tisza si Auersperg. Se crede că mai nainte se va denumi ministeriulu austriacu, apoi celu ungaru. Toti ministrii de pâna acuma conducu afacerile interimalu pâna la nouile denumiri, afara de ministrulu Széll, carele repasi definitivu, ier agendele ministrului de finacie le-a primitu asupra-si Col. Tisza. — Maj. Sa a mai chiamatu la sine pe Bittó, b. Lud. Simonyi, pe cari i-au ascultatu asupra situatiunii. — Se crede înse că si mai de parte va remâne Tisza, deca cumva si-va puté aflá atare ministru de finacie la golulu ce se totu sporesce în tesaurulu statului. Andrásy, de si fórte bolnavu si atacatu în sânetate, se spera că o va mai duce câtu-va timpu si elu în fruntea afacerilor esterne atâtu de reu încureate.

Din cercuri militare. Ministrulu de resboiu a ordonatu că de aci nainte si gregarii sè se salute, si anume celu mai tineru e datoru sè salute pe celu mai în etate. În privinti'a salutării între voluntarii de unu anu si între ostasii regulati, s'a ordonatu că ostasii sè fia îndatorati a salutá pe voluntari. Acésta prerogativa s'a facutu inteligintiei.

Scame pentru raniti. Studentii din cl. VI, VII si VIII dela gimnasiulu din Beusiu, au preparatu în cortelulu dlui professoru dr. Ioanu Ardeleanu, doue chile si jumetate de scame pentru ostasi raniti în Bosnia.

Unu orologiu curiosu. La espositi'a din Paris se vede unu orologiu care la fia-care óra dá împuşcatura de pistolu. Espunetorul, fiind întrebatu asupra scopului acestor detunári, respunde cu sange rece: Probabilu, că sânt pentru a omóri timpulu.

O femeia curagiósa face mare sensatiune acuma prin Mexico. Ea se numesce Concha-Salota, e numai de 22 ani, lupta cu taurii si încânta pe toti cu frumseti'a sa. Dêns'a intra în arena înarmata numai cu unu micu pumnalu; taurulu înfuriatu alérga spre ea, dar dêns'a i sare în capu, de acolo pe spate, si i taia grumadiulu. Câte odata taurulu arunca departe femeia, dar aceea sare iute spre elu, si ilu omóra între aplausele publicului. Precum dâseramu, ea încânta pe toti; dar nimene nu cutéza s'o ieie de sociá.

Noutati scurte din Români'a. „Românulu“ scrie, că guvernulu are informatiuni, că ocupatiunea românesca este aşteptata cu cea mai mare nerabdare si cu fericire de poporatiunea româna si mahomedana, care împreuna forméza imens'a maioritate a poporatiunii Dobrogei. — În duminéc'a trecuta s'a înfiintiatu prim'a comuna de însuratiei pe proprietatea statului Fundenii-Mitrenii, cu siese sute de familie. — „Voc. Cov.“ scrie, că o compania de întreprindietori belgiani ar fi facutu propuneri guvernului românu spre construirea a 12 poduri peste Dunare, pentru a pune în legatura Dobrogea cu Români'a. — Acelasi diuaru scrie, că armat'a româna ar fi pregatindu construirea unui podu peste Dunare. — „L'Orient“ scrie, că trupele russe cari pléca din Dobrogia, sânt înlocuite prin altele.

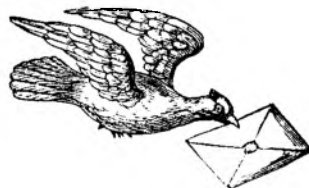
Suvenirea mortilor.

Ioanu Ratiu, protopresbiteru românu gr. or. alu tractului Aradanu, a repausatu la 3 oct. în Cúvin, în etate de 60 ani si în alu 34-le anu alu functiunii sale de protopresbiteru. Iu gelescu ficele si fiii: Hermina Ratiu maritata P. Desseanu, Corneliu Ratiu, Irina Ratiu maritata Milovanu, Terentiu Ratiu, Liviu Ratiu si Paulina Ratiu, si ginerii: Ioanu P. Desseanu, Pavel Milovanu si Constantinu P. Aiudanu.

Alma Septimia Babesiu, fic'a dlui Vincentiu Babesiu, a repausatu la 5 octomvre în Budapesta în etate de 14 ani. Ceremoni'a funebrala s'a sevêrsitu la 7 octomvre, asistându unu numeru mare alu coloniei române din Budapesta.

Alesandru Cl. Vladu, adjunctu polițianu în Orastia, ginere alu dlui G. Baritiu, a repausatu la 4 oct., în etate de 38 ani, lasându în doliu pe soci'a sa si pe trei fii minoreni.

Post'a Redactiunii.

Dsiórei I. C. in R. Cartea ceruta se va puté tramite numai la finea lunei viitoare.

Dlui P. D. in Cl. Ce ti-amu promisú în Sîmleu, amu si facutu.

Dlrei B. C. in Câmpeni. Ve multiamimu că ati binevoitu a dovedi, că nu noi sîntemu de vina. Amu tramisu sírele dv. la respectivulu reclamatoru.

Nr. 13 alu „Siedietórei“ conține urmatóarele materie: Cânteculu ostasilor români, de Ionu Catana, — Tudor Vladimirescu, de N. Scurtescu, — Învetiatorulu si badea Juon, convorbire despre form'a, marimea si mişcarea pamêntului, de Teodoru Manu, — Doine din Ardealu, de Teodoru Petrisioru, — Pop'a si poporanulu, de Ionu Croitoru, — Dîcatóre române din Selagiú, de Sim. Rotariu, — Resboiulu, — Hodoroscu si Troscu, — Cimilituri din Bucovina.

„Siedietórea“ ese în trei septemâni odata. Prețulu ei pe anulu întregu e 1 fl. 50 cr. Abonamintele se platescu înainte, si se primescu numai pe anulu întregu. Carturarii poporului sânt rugati a respândi fói'a acésta în poporulu nostru.

Treiluniulu octomvre—decemvre începându-se cu nr. presinte, deschidemu prenumeratiune noua la fói'a nostra, cu conditiunile însemnate în frunte. Observâmu, că în treiluniulu acesta vom dá si suplementele promise pentru acestu semestru. Rogâmu pe abonantii ale caror abonamente vor espirá sè le rennoiésca de timpuriú, séu sè ne retramita esemplarele.

Proprietaru, redactoru respundietoru si editoru : IOSIFU VULCANU

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1878. Calea tierei nr. 10.